

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Η γλώσσα των νέων»

Συγγραφή: ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΜΠΙΛΛΑ

Εφαρμογή: ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η γλώσσα των νέων

Εφαρμογή σεναρίου

Δέσποινα Παπαστάθη

Δημιουργία σεναρίου

Πολυξένη Μπίλλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

8ο Γενικό Λύκειο Ιωαννίνων

Χρονολογία

Από 16-10-2014 έως 23-10-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα και Γλωσσικές ποικιλίες II. Ποικιλίες της γλώσσας 2. Κοινωνικές γλωσσικές ποικιλίες: Γλώσσα και ηλικία/ Κοινωνικό επίπεδο και υφολογικό επίπεδο/ Γλώσσα και περίσταση, σ. 29-30, 32-37. Ακολουθώντας μη γραμμική οργάνωση της ύλης, το σενάριο αξιοποιεί στοιχεία από την Ενότητα της Αφήγησης και συγκεκριμένα από τις υποενότητες: 4. Ποιος αφηγείται (σ. 227-228), 6. Αφηγηματικοί τρόποι (σ. 239) και 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ. 240-242).

Διαθεματικό

Όχι.

Χρονική διάρκεια

4 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο, για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτούνται προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη δυνατότητα αξιοποίησης της οριζόμενης από το σενάριο υλικοτεχνικής υποδομής, αλλά και δεξιοτήτων τόσο από την πλευρά του εκπαιδευτικού όσο και των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, προϋποτίθενται:

- ✓ Διαθέσιμο Εργαστήριο Πληροφορικής
- ✓ Βιντεοπροβολέας ή Διαδραστικός Πίνακας
- ✓ Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με λογισμικά δημιουργίας
 - comics
 - αφισών
- ✓ Εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με:
 - τον ομαδοσυνεργατικό τρόπο αναζήτησης και οικοδόμησης της γνώσης

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πολυξένη Μπίλλα, Η γλώσσα των νέων, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Σύμφωνα με τη συντάκτρια το σενάριο επικοινωνεί: α) ως προς το θέμα, με το σενάριο: Εύα Ζαρκογιάννη, Μια λέξη πολλές σημασίες, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, 2012, β) ως προς την αξιοποίηση των comics για διδακτικούς σκοπούς με το σενάριο: Ελευθέριος Βεκρής, Η οικογένεια με τη γλώσσα των κόμικς, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2012.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια, θέμα του διδακτικού σεναρίου είναι η γλώσσα των νέων, ο «νεολοιαιστικός λόγος» ο οποίος συνιστά μια ιδιαίτερη «κειμενική κοινότητα» (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών 2011: 21052), στην οποία οι μαθητές κινούνται με μια άνεση που συχνά ξενίζει τους μεγαλύτερους. Οι «ξενισμοί» αυτοί, συνεχίζει η συντάκτρια του σεναρίου, αποτυπώνονται σε εμπειρικές διαπιστώσεις που συνοψίζονται σε όρους όπως «γλωσσική κρίση», «λεξιπενία των νέων», «γλωσσικό-επικοινωνιακό χάσμα νέων-μεγαλυτέρων», όροι που εκφράζουν φαινόμενα τα οποία συχνά αντιμετωπίζονται περιγραφικά και αποκομμένα από τα επικοινωνιακά συμφραζόμενα μέσα στα οποία εκδηλώνονται. Στόχος του σεναρίου είναι, όπως επισημαίνει η συντάκτριά του, να αντιμετωπίσουν οι μαθητές συστηματικά το ζήτημα με άξονες τη δική τους στάση απέναντι στο θέμα, τις κυρίαρχες εμπειρικές ερμηνείες και αξιολογήσεις του φαινομένου, αλλά και τις απόψεις των γλωσσολόγων, προκειμένου να εμβαθύνουν σε αυτές, να εστιάσουν σε τυχόν αντιτιθέμενες θεωρήσεις και κυρίως να κατανοήσουν τις διαφορετικές απαιτήσεις που δημιουργούν οι διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο συνταγμένο σενάριο αναγράφονται τα εξής:

Το κοινωνικό και τεχνολογικό πλαίσιο της εποχής μας, μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και στις απαιτήσεις του οποίου καλείται να ανταποκριθεί ο σύγχρονος νέος, χαρακτηρίζεται από την ταχύτητα με την οποία εμπλουτίζονται, αλλά και ενίοτε άρδην αναθεωρούνται αντιλήψεις, δεδομένα, αξίες, ιδεολογίες και θεσμοί. Οι ποικίλοι λόγοι, εξουσιαστικοί και μη, φέρουν συχνά το βάρος επιφάσεων και συγκεκαλυμμένων προθέσεων σε βαθμό που το αντίθετο όχι μόνο να σπανίζει, αλλά

και να θεωρείται παράδοξο ή και επικίνδυνο, στην περίπτωση που εκφράζεται ρητά. Η γοργή εναλλαγή των δεδομένων και ο συνακόλουθος καταϊγισμός σχετικών πληροφοριών δημιουργούν σύγχυση, εγκλωβίζουν τη μνήμη στο επίπεδο της βραχυπρόθεσμης λειτουργίας της και σταδιακά δυσχεραίνουν, αν όχι παροπλίζουν, όχι μόνο την ικανότητα κριτικής συνεξέτασης των προσλαμβανουσών πληροφοριών ή καταστάσεων, αλλά και τη συνειδητοποίηση-επίγνωση αυτής της ίδιας της ανεπάρκειας.

Σε μια κοινωνία, λοιπόν, που το πρόβλημα δεν είναι η έλλειψη αλλά ο καταϊγισμός των πληροφοριών και η υπερπληροφόρηση, είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί «λόγοι», με την έννοια των διδακτικών πρακτικών, να ενισχύουν την καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με το να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να προσεγγίζουν την κοινωνική και γλωσσική πραγματικότητα από μια κριτική, ολιστική και αναστοχαστική σκοπιά. Προς αυτήν την κατεύθυνση αξιοποιείται στο σενάριο ποικιλία κειμένων και μέσων, όπως γραπτά κείμενα επιστημονικού λόγου, κόμικς, βίντεο, καταγεγραμμένες προφορικές απόψεις και μαρτυρίες.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο κόμικ ως πολυτροπικό κειμενικό είδος που συνδυάζει τον λόγο με την εικόνα σε ένα ενοποιημένο σύνολο. Η επιλογή του κειμενικού αυτού είδους ως μαθησιακού πόρου ανταποκρίνεται στην επιδιωκόμενη καλλιέργεια στους μαθητές της ικανότητας μετατροπής της υπερπληροφόρησης σε κριτική ανάγνωση και γνώση, με δεδομένο ότι τα κόμικς προϋποθέτουν την ανάλυση της φύσης των πληροφοριών και την προσπάθεια συνδυασμού τους σε αισθητικά ενοποιημένο σύνολο εικόνας και λόγου που καθιστά το περιεχόμενο της γνώσης ελκυστικό και διεγείρουν τη φαντασία των αναγνωστών (Βασιλικοπούλου κ.ά. 2007).

Η παιδαγωγική, λοιπόν, αξία των κόμικς θεμελιώνεται καταρχάς στο εγγενές χαρακτηριστικό τους να αξιοποιούν συνδυαστικά τόσο τον εικονιστικό όσο και τον γλωσσικό κώδικα επικοινωνίας, γεγονός που σύμφωνα με τη «θεωρία της διπλής κωδικοποίησης» του Ραϊνίο σχετίζεται με τη βεβαιωμένη αποτελεσματικότητα της

ταυτόχρονης ενεργοποίησης των αντίστοιχων μνημονικών συστημάτων (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 3).

Μάλιστα τα κόμικς, καθώς αποτελούν προσφιλή αναγνώσματα των μαθητών στον εξωσχολικό τους χρόνο, διακρίνονται όχι μόνο για τη δημοτικότητά τους σε αυτούς, αλλά και για την ικανότητά τους να δημιουργούν γέφυρες μεταξύ σχολικού και εξωσχολικού χρόνου, μεταξύ μαθητών και σχολείου, προκαλώντας το ενδιαφέρον τους για τη μαθησιακή διαδικασία και διευκολύνοντας την πρόσληψη της νέας γνώσης.

Πέραν δε του ότι αυξάνουν το ενδιαφέρον και την ατομική συμμετοχή στο μάθημα, γοητεύοντας τους μαθητές (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 7), τα κόμικς αποπροσωποποιούν τον κειμενικό λόγο, επιτρέπουν τη συναισθηματική σύνδεση των μαθητών με τους χαρακτήρες της εικονοποιημένης ιστορίας, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στους πρώτους να επανέρχονται στο περιεχόμενό της με δεδομένη την οπτική μονιμότητά του (Ρετάλης & Μπολουδάκης χ.χ.: 7-8). Κατά αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να επιτευχθεί η εμπάθυνση στην οπτική και λεκτική πληροφορία, η κριτική αποκωδικοποίηση και ερμηνεία της, ο οπτικός δηλαδή γραμματισμός ως ζητούμενο της διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας στο Λύκειο.

Στο πλαίσιο της θεωρίας των πολυγραμματισμών, επιπλέον του κριτικού και οπτικού γραμματισμού επιδιώκεται η καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού, μέσω της δημιουργίας αφίσας, και βεβαίως του γλωσσικού γραμματισμού που βρίσκεται στο επίκεντρο της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο, οι γνώσεις για τον κόσμο, οι αξίες, οι πεποιθήσεις, τα πρότυπα και οι στάσεις ζωής που διδάσκονται οι μαθητές είναι τα ακόλουθα: Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η γλωσσική μεταβολή και η γλωσσική ποικιλότητα είναι εγγενή στοιχεία των γλωσσών.
- να κατανοήσουν ότι η γλώσσα των νέων αποτελεί γλωσσικό σύστημα που εξυπηρετεί συγκεκριμένες ανάγκες.
- να προσδιορίσουν τους παράγοντες που οδηγούν στη διαμόρφωση της γλώσσας των νέων ως διακριτής γλωσσικής ποικιλίας.
- να διερευνήσουν τη σχέση της χρήσης της νεανικής γλώσσας με την ένταξη των νέων σε ομάδες ομηλικών.
- να διερευνήσουν τη στάση των ενηλίκων απέναντι στη γλώσσα των νέων,
- να γνωρίσουν τις απόψεις των ειδικών απέναντι στο θέμα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο πεδίο της γλώσσας το σενάριο, όπως υπογραμμίζεται από τη συντάκτριά του, στοχεύει οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν ότι η γλώσσα των νέων αποτελεί πτυχή της κάθετης, κοινωνικής διάκρισης στο εσωτερικό μιας γλώσσας.
- να προσδιορίσουν τους τρόπους δημιουργίας και εμπλουτισμού του νεανικού λεξιλογίου.
- να προσδιορίσουν τη σχέση κοινωνικών γλωσσικών ποικιλιών, όπως ο νεολογιστικός λόγος, με τις επικοινωνιακές περιστάσεις.
- να εξοικειωθούν με το περιεχόμενο της μεταγλώσσας που χρησιμοποιείται για τα αφηγηματικά κείμενα με έμφαση στους όρους «αφηγηματικός τρόπος» και «αφηγηματικός χρόνος».

Γραμματισμοί

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τον ακαδημαϊκό λόγο μέσω της επαφής τους με κείμενα-φορείς επιστημονικών προσεγγίσεων σχετικά με τη γλώσσα των

νέων·

- να καλλιεργήσουν την αφαιρετική σκέψη τους, κρατώντας σημειώσεις από προφορικό λόγο·
- να ασκηθούν στη χρήση του προφορικού λόγου μέσω της έκφρασης προσωπικής γνώμης αλλά και της παρουσίασης των αποτελεσμάτων της συνεργασίας τους·
- να ασκηθούν στην παραγωγή πολυτροπικού λόγου μέσω της δημιουργίας αφίσας·
- να εξοικειωθούν με online λογισμικά, όπως το [Photovisi](#)·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών·
- να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά του κόμικ ως κειμενικού είδους·
- να εξοικειωθούν με το κειμενικό είδος της αφίσας·
- να διερευνήσουν βασικά στοιχεία των αφηγηματικών κειμένων, όπως ο αφηγηματικός χρόνος και ο αφηγηματικός τρόπος·

Διδακτικές πρακτικές

Αφετηρία της εφαρμογής του σεναρίου θα αποτελέσει, όπως εύστοχα έχει επιλέξει η συντάκτρια του σεναρίου, η άσκηση του σχολικού βιβλίου (σελ. 30) που καλεί τους μαθητές να προσδιορίσουν ποιες από τις παρατιθέμενες λέξεις, π.χ. παγωνιέρα, κονδυλοφόρος, ιππικό, ηλεκτρονικός υπολογιστής, διαδίκτυο κτλ. «θα ταίριαζαν στο στόμα του παππού και της γιαγιάς και ποιες στο στόμα του εγγονού και της εγγονής». Οι μαθητές μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, όπως μελέτη κόμικ, επιστημονικών άρθρων, δημιουργία αφίσας, θα διερευνήσουν στη συνέχεια τα χαρακτηριστικά της γλώσσας των νέων, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των ΤΠΕ για άντληση πληροφοριών αλλά και δημιουργία νέου υλικού (π.χ. αφίσα).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία του σεναρίου αποτελεί, όπως σημειώνει η συντάκτριά του, η άσκηση του σχολικού βιβλίου (σελ. 30) στην οποία ζητείται από τους μαθητές να προσδιορίσουν ποιες από τις παρατιθέμενες λέξεις «θα ταίριαζαν στο στόμα του παππού και της γιαγιάς και ποιες στο στόμα του εγγονού και της εγγονής». Έτσι, θα ξεκινήσει μια συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές και τον εκπαιδευτικό για τη γλώσσα των νέων, τους παράγοντες που τη διαμορφώνουν, τη στάση των ενηλίκων έναντι σε αυτήν.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συντάκτρια του σεναρίου ορθά αναφέρει πως το σενάριο εμπίπτει στην 1η διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου, η οποία φέρει τον γενικό τίτλο «Γλώσσα και Γλωσσικές Ποικιλίες» και συγκεκριμένα στην υποενότητα II. με τον τίτλο «Οι ποικιλίες της γλώσσας (Αποτελεσματικότερη γλώσσα)». Επικεντρώνεται δε στο δεύτερο μέρος της υποενότητας αυτής, το οποίο εξετάζει τις «Κοινωνικές γλωσσικές ποικιλίες» και μάλιστα παράγοντες δημιουργίας τους, όπως η ηλικία, αλλά και παράγοντες προσδιορισμού του πλαισίου χρήσης τους, όπως η επικοινωνιακή περίσταση. Αξιοποιεί στοιχεία και από την Ενότητα της Αφήγησης και συγκεκριμένα από τις υποενότητες: 4. Ποιος αφηγείται (σ. 227-228), 6. Αφηγηματικοί τρόποι (σ. 239) και 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ. 240-242).

Σε σχέση με το Πρόγραμμα Σπουδών της Α΄ Λυκείου, το σενάριο εντάσσεται στην 1η Θεματική: «Γλώσσα, γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Σύμφωνα με το σενάριο οι ΤΠΕ αξιοποιούνται:

- ως πηγή άντλησης υλικού το οποίο καλούνται οι μαθητές να προσεγγίσουν κριτικά και επιλεκτικά για την πολύπλευρη προσέγγιση του υπό διερεύνηση θέματος.

- ως μέσο δημιουργίας κόμικ από τον εκπαιδευτικό, του οποίου τα χαρακτηριστικά μορφής και περιεχομένου καλούνται να προσδιορίσουν οι μαθητές.
- ως μέσο δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου (αφίσας) από τους ίδιους τους μαθητές.

Κείμενα

Η συντάκτρια προτείνει τα ακόλουθα κείμενα, τα οποία αξιοποιήσαμε στην εφαρμογή του σεναρίου:

- Γ. Ανδρουτσόπουλος, [Η γλώσσα των νέων](#), Κόμβος για την Ελληνική Γλώσσα
- Θ. Νικολάου, [«Όταν τα ελληνικά... τρώνε φρίκη»](#), εφημερίδα *Τα Νέα* (19/08/2009).
- Γ. Βελούδης, [«Άνισες εξισώσεις: Η γλώσσα των νέων»](#), από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου.
- Γ. Μπαμπινιώτης, [\[Το πρόβλημα της γλώσσας των νέων\]](#), από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο δίωρο: αφόρμηση, προβληματισμός για το θέμα της γλώσσας των νέων, προβολή κόμικ και ενασχόληση με το 1^ο φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες [εργαστήριο Η/Υ]

Την Πέμπτη 16-10-2014, την 2^η και 3^η διδακτική ώρα, υλοποιήσαμε το πρώτο δίωρο της εφαρμογής του σεναρίου στο Εργαστήριο Η/Υ. Με αφορμή την άσκηση του σχολικού βιβλίου (σελ. 30) – όπως προβλέπει το σενάριο – η οποία καλεί τους μαθητές να προσδιορίσουν ποιες από τις παρατιθέμενες λέξεις, π.χ. παγωνιέρα, ιππικό, διαδίκτυο, ηλεκτρονικός υπολογιστής κτλ. «θα ταίριαζαν στο στόμα του παππού και της γιαγιάς και ποιες στο στόμα του εγγονού και της εγγονής», οι μαθητές

προβληματίστηκαν για τον τρόπο με τον οποίο μιλάνε και χειρίζονται τη γλώσσα. Συζητήσαμε τις διαφοροποιήσεις της γλώσσας των νέων σε σχέση με αυτή των ενηλίκων δίνοντας έμφαση στη χρήση των greeklish και των συμβόλων – κυρίως στα γραπτά μηνύματα των κινητών, στα μηνύματα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των κοινωνικών μέσων δικτύωσης. Επίσης, τα παιδιά σημείωσαν ως κύριο χαρακτηριστικό του λόγου τους το συχνά περιορισμένο λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν. Μια μαθήτρια τόνισε πως ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίον οι νέοι μιλούν, η ιδιόλεκτος των νέων, μεγαλώνει την απόσταση από τους ενήλικες, τους γονείς ή τους καθηγητές, καθώς, όπως εμφατικά δήλωσε, «δεν μας καταλαβαίνετε!».

Στη συνέχεια, και όπως προβλέπει το σενάριο, προβλήθηκε μέσω βιντεοπροβολέα στην ολομέλεια κόμικ που είχα δημιουργήσει με θέμα τη γλώσσα των νέων ([Εικόνα 1](#)). Αφού συζητήσαμε για λίγα λεπτά το περιεχόμενο και τη δομή του, οι μαθητές χωρίστηκαν σε έξι ομάδες – τέσσερις ομάδες των τριών ατόμων και δύο των τεσσάρων (σύνολο είκοσι μαθητές) – τις οποίες είχαν ορίσει σε προηγούμενη διδακτική ώρα ([Εικόνα 2](#)). Ο σχηματισμός των ομάδων έγινε ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών, χωρίς τη δική μου παρέμβαση, στο πλαίσιο των δεσμών που έχουν αναπτύξει μεταξύ τους. Η βιβλιογραφία προτείνει πως «κάποιες φορές κατά τη διδακτική πράξη ο σχηματισμός των ομάδων μπορεί να γίνεται ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών, ώστε να δημιουργηθεί το απαραίτητο κλίμα ανάπτυξης δεσμών και αίσθησης συνανήκειν στην ομάδα» (Παυλίδου 2013: 31-32). Το κόμικ αποτέλεσε το πολυτροπικό κείμενο, για να απαντήσουν οι μαθητές τις ερωτήσεις που έθετε το [1^ο φύλλο εργασίας](#) κοινό για όλες τις ομάδες. Το φύλλο εργασίας το είχα νωρίτερα αποθηκεύσει στους σταθμούς εργασίας και, επιπλέον, το μοίρασα στους μαθητές σε φωτοτυπία, η οποία τελικά δεν χρειάστηκε καθώς οι μαθητές απάντησαν ηλεκτρονικά. Η κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της δύο σταθμούς εργασίας, όπως προέβλεπε το σενάριο, ώστε να καταγράφουν τις απαντήσεις τους και ταυτόχρονα να μελετούν το κόμικ.

Στο πρώτο ερώτημα του 1^{ου} φύλλου εργασίας (φ.ε), κοινό για όλες τις ομάδες, ζητήθηκε από τους μαθητές να δώσουν έναν διαφορετικό τίτλο στο κόμικ, ο οποίος να αντιστοιχεί στο θέμα του. Οι τίτλοι των μαθητών ήταν σε κάποιες περιπτώσεις εκτενείς π.χ. «Οι τολμηρές καινοτομίες των νέων στη γλώσσα και η δυσκολία κατανόησης από τους μεγαλύτερους» (Ομάδα Γ'), ενώ η πλειοψηφία τους είχε μέσα τον όρο «διαφορά», π.χ. «Το διαφορετικό λεξιλόγιο ανάμεσα στους νέους και στους μεγαλύτερους» (Ομάδα Α'), «Η διαφοροποίηση της γλώσσας και το χάσμα γενεών» (Ομάδα Δ'), «Η διαφορά της γλώσσας μεταξύ των νέων και των μεγαλύτερων» (Ομάδα Ε'). Δύο ομάδες έδωσαν τίτλο που δεν αποδίδει με τόση επιτυχία το θέμα που συζητούσαμε: «Η δημιουργία μιας νέας γλώσσας» (Ομάδα Β') και «Η νεανική και σύγχρονη γλώσσα της εποχής μας» (Ομάδα Στ').

Στο δεύτερο ερώτημα για τον τόπο και τη σκηνογραφία του κόμικ όλες οι ομάδες, εκτός από την Ομάδα Β', προσδιόρισαν ορθά τον τόπο των γεγονότων: σπίτι, στάση λεωφορείου, γραφείο διευθυντή σχολείου. Η Ομάδα Β' απάντησε γενικά πως οι χώροι όπου διαδραματίζονται τα γεγονότα είναι αυτοί που περνάνε καθημερινά τις περισσότερες ώρες της ημέρας τους οι ήρωες της ιστορίας.

Στο τρίτο ερώτημα του φ. ε. ζητήθηκε από τους μαθητές να καταγράψουν τους χαρακτήρες της ιστορίας, διακρίνοντάς τους σε κύριους (κεντρικούς), δευτερεύοντες (συμπληρωματικούς) και σκιάδεις, ενώ στο τέταρτο να τους χαρακτηρίσουν ως συμμάχους και αντιμάχους του κεντρικού ήρωα. Δεν υπήρχαν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις στην απάντηση των ερωτημάτων, με μόνη εξαίρεση το γεγονός πως δύο ομάδες χαρακτήρισαν ως κορίτσι τον κεντρικό ήρωα με κριτήριο την εμφάνιση και τα μαλλιά του (Ομάδα Α' και Ομάδα Στ'), ενώ κάποιοι μαθητές έδωσαν ονόματα στους ήρωες της ιστορίας, παρεμβαίνοντας δημιουργικά στο κόμικ: π.χ. Bob (Ομάδα Ε').

Στο πέμπτο, έκτο και έβδομο ερώτημα του φ.ε. οι μαθητές έπρεπε να προσδιορίσουν στοιχεία της αφήγησης: τον αφηγητή, τον αφηγηματικό τρόπο, τη χρονική σειρά και διάρκεια των γεγονότων. Οι ερωτήσεις αυτές αξιοποιούν στοιχεία

από την Ενότητα της Αφήγησης και συγκεκριμένα από τις υποενότητες: 4. Ποιος αφηγείται (σ. 227-228), 6. Αφηγηματικοί τρόποι (σ. 239) και 7. Αφηγηματικός χρόνος (σ. 240-242) του σχολικού βιβλίου. Ωστόσο, πρόκειται για υλικό που διδάσκουμε, επιπλέον, στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Οι μαθητές ήταν αρκετά εξοικειωμένοι με την ορολογία της αφήγησης, απαραίτητη για τη μελέτη, ανάλυση και ερμηνευτική προσέγγιση των πεζών κειμένων και των αφηγηματικών ποιημάτων. Οι περισσότερες ομάδες εντόπισαν τον διάλογο και τον εσωτερικό μονόλογο ως κύριους αφηγηματικούς τρόπους, προσδιόρισαν την ευθύγραμμη αφήγηση των γεγονότων, τη διήμερη διάρκειά τους, ενώ χαρακτήρισαν ως τριτοπρόσωπο, ετεροδιηγητικό με μηδενική εστίαση τον αφηγητή της ιστορίας. Για τον τελευταίο σημείωσαν πως ο ρόλος του υπήρξε πολύ σύντομος. Ωστόσο, πρόκειται για θέματα και έννοιες που ενέχουν κάποιο βαθμό δυσκολίας, όταν προσεγγίζονται στην αρχή της σχολικής χρονιάς.

Στο όγδοο ερώτημα του φ.ε. η συντάκτρια ζητούσε από τους μαθητές να προσδιορίσουν τον αριθμό που φέρει κάθε καρτέ, και να σημειώσουν ποια από αυτά αντιστοιχούν στην πενταμερή διάκριση της δραματικής δομής κατά Freytag. Οι απαντήσεις των ομάδων ποικίλουν στο ερώτημα αυτό. Έτσι, λοιπόν, οι απαντήσεις τους συγκεντρωτικά είναι οι εξής:

	Έκθεση	Κινητήριο σημείο	Αυξανόμενη δράση	Μειούμενη δράση	Λύση
Ομάδα Α΄	-	1	5	-	6
Ομάδα Β΄	1, 2	5	4	3	6
Ομάδα Γ΄	1, 2, 3	5	6	-	-
Ομάδα Δ΄	3	4	5	1, 2	6
Ομάδα Ε΄	1, 2, 3	3	6	4, 5	-

Ομάδα Στ'	3	4	5	1, 2	6
-----------	---	---	---	------	---

Καθίσταται σαφές πως δεν κατόρθωσαν να κατανοήσουν το περιεχόμενο των όρων της συγκεκριμένης διάκρισης που προτάθηκε από τη συντάκτρια του σεναρίου. Ανασταλτικός παράγοντας υπήρξε η πίεση του χρόνου, καθώς προσπαθήσαμε να ολοκληρώσουμε τις εργασίες του φ.ε. μέσα στο προβλεπόμενο πρώτο δίωρο.

Το επόμενο ερώτημα αφορούσε τον εντοπισμό των λέξεων-φράσεων που χρησιμοποιούν οι νέοι στο κόμικ και την απόδοσή τους στην κοινή νεοελληνική. Η άσκηση δε δυσκόλεψε τους μαθητές που εύκολα εντόπισαν τις φράσεις: «τα έχω πάρει στο κρανίο», «περνάω φάση», «γίναμε μπίλιες», «την πατήσαμε», «πολύ κουλ μας το παίζεις» κτλ., ενώ τις απέδωσαν στην κοινή νεοελληνική ως: «είμαι εκνευρισμένος», «δεν είμαι καλά (συναισθηματικά)», «τσακωθήκαμε», «βρίσκομαι σε δύσκολη θέση», «κάνεις τον έξυπνο, τον μάγκα» κτλ., αντίστοιχα.

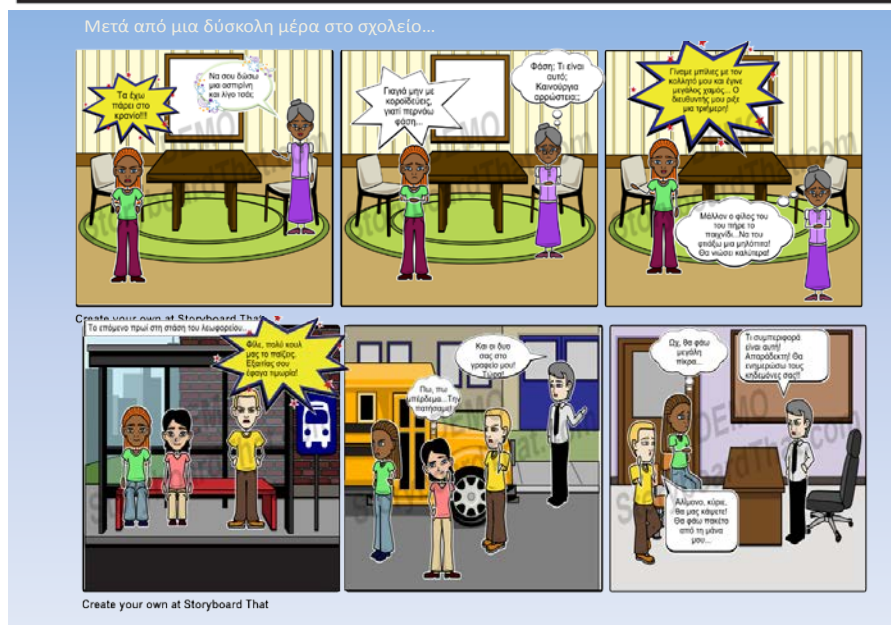
Η τελευταία δραστηριότητα του φ.ε. προέβλεπε τη μελέτη του κειμένου του Γ. Ανδρουτσόπουλου με τίτλο «Η γλώσσα των νέων», το οποίο οι μαθητές μπορούσαν να διαβάσουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/b_9_thema.htm.

Στόχος ήταν να προσδιορίσουν τον τρόπο δημιουργίας καθεμιάς από τις λέξεις-φράσεις των νέων που εντόπισαν στο κόμικ. Έτσι, λοιπόν, οι μαθητές σχολίασαν φράσεις που είναι αποτέλεσμα παραγωγικών σημασιολογικών πεδίων, όπως οι ψυχολογικές καταστάσεις, οι βιωματικές εμπειρίες, οι αξιολογικές καταστάσεις. Αξιοποίησαν για να απαντήσουν στο ερώτημα την 2.1. παράγραφο του κειμένου του Γ. Ανδρουτσόπουλου.

Θα πρέπει να παρατηρήσω πως δεν μας έφτασε ο χρόνος του δίωρου για να παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα των απαντήσεων της κάθε ομάδας στην ολομέλεια. Για τη δραστηριότητα αυτή αφιερώσαμε χρόνο στο επόμενο δίωρο, όπως θα δούμε στη συνέχεια. Η παρουσία και η εμπλοκή μου κατά την 1^η φάση της εφαρμογής του

σεναρίου υπήρξε καθοδηγητική, καθώς περιφερόμουν από ομάδα σε ομάδα, επέλυα απορίες και ενθάρρυνα τους μαθητές, ώστε να ολοκληρώσουμε τις εργασίες μέσα στα προβλεπόμενα όρια, γεγονός που δεν κατορθώθηκε απόλυτα, καθώς κάποια παιδιά εργάστηκαν πιο αργά, αλλά το ίδιο αποτελεσματικά, σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Εικόνα 1. Κόμικ με τίτλο «Η γλώσσα των νέων», για το 1^ο φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες.

Εικόνα 2. Οι μαθητές στο εργαστήριο Η/Υ του 8^{ου} ΓΕΛ Ιωαννίνων.

2^ο δίωρο: επεξεργασία του 2^{ου} φύλλου εργασίας και δημιουργία αφίσας με θέμα «η γλώσσα των νέων» [εργαστήριο Η/Υ]

Το 2^ο δίωρο της εφαρμογής του σεναρίου πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 23/10/2014 την 2^η και 3^η ώρα στο Εργαστήριο Η/Υ. Την πρώτη ώρα απαντήσαμε στα ερωτήματα του 1^{ου} φ.ε. κοινού για όλες τις ομάδες και εντοπίσαμε τυχόν λάθη των μαθητών. Κριτήρια για την αξιολόγηση των εργασιών των έξι ομάδων ήταν η ευστοχία και η επάρκεια των απαντήσεων που είχαν δώσει, η ακριβής χρήση της γλώσσας και σχετικά με το τελευταίο ζητούμενο, ο βαθμός κατανόησης του κειμένου του Γ. Ανδρουτσόπουλου. Συζητήσαμε, επίσης, εάν έμειναν ικανοποιημένοι από τον τρόπο που συνεργάστηκαν. Η αξιολόγηση της συνεργασίας στο πλαίσιο των ομάδων είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς οι μαθητές αναπτύσσουν τη δεξιότητα της συνεργασίας και ταυτόχρονα μαθαίνουν μέσω της αυτενέργειας να προσφέρουν στο σύνολο.

Στη συνέχεια προχωρήσαμε, όπως ορίζει η συντάκτρια του σεναρίου, στις δραστηριότητες του 2^{ου} φύλλου εργασίας, το οποίο ήταν διαφορετικό για την κάθε ομάδα, εκτός από την Ε' και Στ' για τις οποίες ήταν το ίδιο. Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες συνεργάστηκαν και απάντησαν ηλεκτρονικά αποθηκεύοντας το φ.ε. στον φάκελο που είχα δημιουργήσει με την έναρξη της εφαρμογής. Το φ.ε. τους το μοίρασα και σε φωτοτυπίες.

Τα μέλη της Ομάδας Α' έπρεπε με βάση ένα σύντομο κόμικ να προσδιορίσουν τι λέει ο νεαρός ήρωας της ιστορίας, τι απαντά η γιαγιά του, ποιες στάσεις απέναντι στη γλώσσα των νέων διατυπώνονται στο κόμικ και να διατυπώσουν μια αντίστοιχη της κοινής νεοελληνικής για κάθε λέξη της νεανικής ιδιολέκτου. Οι μαθητές ορθά σημείωσαν την αδυναμία της γιαγιάς να κατανοήσει τη γλώσσα του εγγονού της, την ασυνεννοησία που χαρακτηρίζει τη σχέση τους.

Η Ομάδα Β' κλήθηκε να μελετήσει το κείμενο του Γ. Βελουδή «Άνισες εξισώσεις» από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή. Οι ερωτήσεις αφορούσαν την κατανόηση και εμπέδωση της επιχειρηματολογίας και της

προσωπικής θέσης του συγγραφέα του κειμένου, κάτι που επιτεύχθηκε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία.

Η Ομάδα Γ΄ έπρεπε να μελετήσει και αυτή από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή ένα επιστημονικό κείμενο, «Το πρόβλημα της γλώσσας των νέων» του Γ. Μπαμπινιώτη. Οι μαθητές διαβάζοντας το κείμενο κατέληξαν στο συμπέρασμα πως ο συγγραφέας είναι αντίθετος προς τη γλώσσα των νέων, στοιχείο που είναι ανακριβές, όπως και οι ίδιοι διαπίστωσαν όταν στο τέλος της διαδικασίας συζητήσαμε τις απαντήσεις τους. Σχετικά με τον προβληματισμό του συγγραφέα δεν αναφέρθηκαν στο τελικό συμπέρασμά του πως η χρήση της γλώσσας είναι απόρροια τόσο της γλωσσικής εμπειρίας όσο και της συνειδητοποίησης των μηχανισμών λειτουργίας της.

Τα μέλη της Ομάδας Δ΄ εξασκήθηκαν στη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών. Έτσι, κατέγραψαν τον ορισμό του όρου «αργκό», κάνοντας χρήση του λεξικού του Μ. Τριανταφυλλίδη στην [Πύλη του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#), αναζητήσαν λέξεις στο νεανικό λεξικό των [Μακροδήμου - Ακριτίδη](#) και τις ενέταξαν σε φράσεις που να δηλώνουν τη σημασία τους.

Η Ομάδα Ε΄ και η Ομάδα Στ΄ εργάστηκαν πάνω στο ίδιο φύλλο εργασίας κατά τη φάση αυτή του σεναρίου. Μελέτησαν ένα σκίτσο και προβληματίστηκαν για την ταυτότητα της πρωταγωνίστριας, για τον συνομιλητή της, ενώ κλήθηκαν να γράψουν ένα σύντομο διάλογο στη γλώσσα των νέων και να τον αποδώσουν στην κοινή νεοελληνική. Η Ομάδα Στ΄ επιμελήθηκε περισσότερο τις απαντήσεις της, ενώ η Ομάδα Ε΄ υπήρξε λακωνική.

Στο τέλος της πρώτης ώρας του δίωρου και για λίγα λεπτά της δεύτερης ώρας συζητήσαμε στην ολομέλεια τα φ.ε. ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα των δραστηριοτήτων που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της εφαρμογής του σεναρίου. Είναι αξιοσημείωτη η ταχύτητα με την οποία εργάστηκαν οι ομάδες, αποτέλεσμα της καλής συνεργασίας των μαθητών, που φρόντισαν να

μοιραστούν ρόλους, ώστε να προχωρήσουν στις δραστηριότητες που όριζαν τα φ.ε. χωρίς δυσκολίες.

Η συντάκτρια του σεναρίου προέβλεπε ένα τρίτο δίωρο για τη δημιουργία αφίσας με θέμα τη γλώσσα των νέων με το λογισμικό [photovisi](#). Επειδή ο χρόνος που μας έμεινε κατά τη δεύτερη ώρα του δίωρου ήταν αρκετός, προχωρήσαμε και σε αυτή τη δραστηριότητα την οποία ολοκληρώσαμε με το πέρας της διδακτικής ώρας. Οι μαθητές σε ομάδες εργάστηκαν on line στο λογισμικό δημιουργώντας την αφίσα τους την οποία «κατέβασαν» και αποθήκευσαν στον υπολογιστή τους ([Εικόνα 3](#), [Εικόνα 4](#), [Εικόνα 5](#), [Εικόνα 6](#), [Εικόνα 7](#), [Εικόνα 8](#)). Με ανάταση του χεριού αξιολόγησαν τις αφίσες και έκριναν ως καλύτερη και πιο επιτυχημένη ως προς το θέμα αυτή της Ομάδας Δ' ([Εικόνα 6](#)).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 3. Αφίσα της Ομάδας Α΄.

Εικόνα 4. Αφίσα της Ομάδας Β΄.

Εικόνα 5. Αφίσα της Ομάδας Γ΄.

Εικόνα 6. Αφίσα της Ομάδας Δ΄.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 7. Αφίσα της Ομάδας Ε΄.

Εικόνα 8. Αφίσα της Ομάδας Στ΄.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να δώσετε έναν διαφορετικό τίτλο στο κόμικ, ο οποίος να αντιστοιχεί στο θέμα του.

.....

2. Ποιες πληροφορίες αντλείτε για τον τόπο και τη σκηνογραφία;

.....

3. Να καταγράψετε τους χαρακτήρες της ιστορίας, διακρίνοντάς τους σε κύριους (κεντρικούς), δευτερεύοντες (συμπληρωματικούς) και σκιάδεις.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ		
Κύριοι	Δευτερεύοντες	Σκιάδεις

4. Να διακρίνετε τους ήρωες σε σύμμαχους και αντίμαχους του κεντρικού ήρωα, ανάλογα με την εξέλιξη της ιστορίας και το κριτήριο της ανατροπής που αυτή περιέχει.

ΗΡΩΕΣ	
	Μόνιμος σύμμαχος
	Αρχικά αντίμαχος
	Εν τέλει σύμμαχος

5. Ποιος αφηγείται την ιστορία;

.....

.....

.....

6. Ποιος αφηγηματικός τρόπος χρησιμοποιείται;

.....

.....

7. Ποιες παρατηρήσεις θα κάνατε ως προς τη χρονική σειρά και τη διάρκεια του χρόνου της αφήγησης;

.....

.....

.....

.....

.....

8. Αφού προσδιορίσετε τον αριθμό που φέρει κάθε καρτέ, να σημειώσετε ποια από αυτά αντιστοιχούν στην πενταμερή διάκριση της δραματικής δομής κατά Freytag.

Μέρη δραματικής δομής	Αριθμοί καρτέ
Έκθεση	
Κινητήριο σημείο	
Αυξανόμενη δράση	
Μειούμενη δράση	
Λύση	

9. Να σημειώσετε στον παρακάτω πίνακα τις λέξεις που ανήκουν στο λεξιλόγιο των νέων και να γράψετε τη σημασία που γνωρίζετε ή θεωρείτε ότι αυτές έχουν.

Λέξη / φράση	Σημασία

10. Αφού μελετήσετε το κείμενο του Γ. Ανδρουτσόπουλου με τίτλο «Η γλώσσα των νέων», να επιχειρήσετε να προσδιορίσετε τον τρόπο δημιουργίας καθεμιάς από τις παραπάνω λέξεις/φράσεις του. Το κείμενο μπορείτε να το βρείτε στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/b_9_thema.htm

Λέξη/φράση	Τρόπος δημιουργίας

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Παρατηρήστε το παρακάτω μικρό κόμικ και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

1. Τι λέει ο νεαρός και σε ποιον αναφέρεται;

.....

.....

.....

2. Ποια είναι η πρώτη αντίδραση της γιαγιάς;

.....

.....

3. Ποιες στάσεις απέναντι στη γλώσσα των νέων αποτυπώνονται στο κόμικ;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

.....

4. Για καθεμιά από τις λέξεις/φράσεις που χρησιμοποιεί ο νέος ποια είναι η αντίστοιχη στην κοινή νεοελληνική;

Λέξη/φράση	Σημασία

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Β

Μελετήστε το [κείμενο του Γιάννη Βελούδη](#) («Άνισες εξισώσεις: Η γλώσσα των νέων»), από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου) και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε τι συνοψίζονται οι κατηγορίες που διατυπώνονται σε βάρος των νέων σύμφωνα με το κείμενο;

.....
.....
.....

2. Ποια «τεκμήρια» παρατίθενται;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποια είναι η θέση του Γ. Βελούδη ως Γλωσσολόγου σχετικά με τη γλώσσα των νέων;

.....
.....

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Γ

Αφού μελετήσετε το [κείμενο του Γ. Μπαμπινιώτη](#), («Το πρόβλημα της γλώσσας των νέων» από το εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο του μαθητή για την Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου) να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

1. Ποιοι παράγοντες προσδιορίζουν το επίπεδο της γλώσσας των νέων;

.....
.....
.....

2. Ποια είναι η θέση του απέναντι στον γλωσσικό κώδικα των νέων;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποιο είναι το περιεχόμενο της προβληματικής και του προβληματισμού του συγγραφέα;

.....
.....
.....
.....
.....

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Δ

1. Αντλώντας υλικό από το κείμενο που δίνεται να επιχειρήσετε: αποσαφήνιση του όρου «αργκό».

Άρθρο του Θ. Νικολάου στην εφημερίδα τα Νέα (19/08/2009) με τίτλο «Όταν τα ελληνικά... τρώνε φρίκη».

.....
.....
.....

2. α. Ανατρέξτε στο Λεξικό Τριανταφυλλίδη στην Πύλη του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και σημειώστε τον ορισμό της λέξης «αργκό».

.....
.....
.....

- β. Επισκεφθείτε τον Κόμβο για την Ελληνική Γλώσσα και αναζητήστε στο Λεξικό όρων τη σημασία της λέξης «κοινωνιόλεκτος».

.....
.....
.....

- γ. Ποια η σχέση μεταξύ των όρων που διερευνήσατε; Πώς συνδέεται με αυτούς η γλώσσα των νέων;

.....
.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

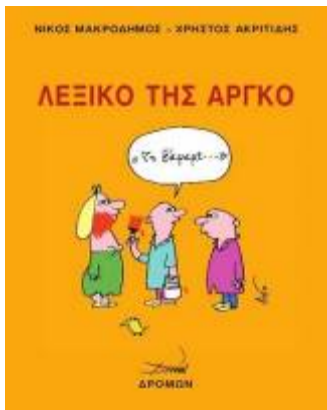
ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

.....

3. Μελετήστε ένα απόσπασμα από το λεξικό των Μακροδήμου - Ακριτίδη. Επιλέξτε τέσσερις λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται στο νεανικό λεξιλόγιο και δεν συμπεριλαμβάνονται στο απόσπασμα αυτό. Δημιουργήστε αντίστοιχα λήμματα που να περιλαμβάνουν: α) τη λέξη ή φράση που επιλέξατε, β) την αντίστοιχη που χρησιμοποιείται στην κοινή νεοελληνική, γ) περίοδο λόγου που εντάσσει στα συμφραζόμενά της τη

λέξη ή φράση του νεολαιίστικου λόγου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΕΣ Ε, ΣΤ

Μελετήστε το παρακάτω σκίτσο.

1. Ποια μπορεί να είναι η ταυτότητα της πρωταγωνίστριας;
2. Ποιος μπορεί να ήταν ο συνομιλητής;
3. Γράψτε έναν σύντομο διάλογο που να αποδίδει το πλαίσιο και το περιεχόμενο της συζήτησης, όπως την υποθέσατε.
4. Αποδώστε το περιεχόμενο του διαλόγου στην κοινή νεοελληνική, χρησιμοποιώντας πλάγιο λόγο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια, το σενάριο θα μπορούσε να πάρει τη μορφή project που να διερευνά μέσα από ποικίλες πηγές τη γλώσσα των νέων, όπως διαμορφώνεται και εξελίσσεται στην Ελλάδα κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η ενασχόληση των μαθητών με το σενάριο υπήρξε δημιουργική και μέσα σε ευχάριστη ατμόσφαιρα. Οι μαθητές απόλαυσαν τη διαδικασία της μελέτης του κόμικ, ενώ η δημιουργία αφίσας με το λογισμικό photovisi προκάλεσε το ενδιαφέρον τους. Πρόκειται για ένα σενάριο που συμβάλλει ποικιλοτρόπως στη διερεύνηση του θέματος που θίγει, δηλαδή της ιδιολέκτου των νέων, συνδέεται με την προβληματική της θεματικής για το χάσμα των γενεών και επειδή, όπως δείξαμε, – λαμβάνοντας υπόψη πως η πίεση των εξετάσεων και της ύλης που υποχρεούμαστε να διεκπεραιώσουμε μέχρι το τέλος της χρονιάς είναι κάποτε φορτική – μπορεί να ολοκληρωθεί σε λιγότερο από τον προβλεπόμενο χρόνο, πληροί όλες τις προϋποθέσεις για μια αποτελεσματική διδασκαλία του θέματος.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλικοπούλου, Μ., Μ. Μπολουδάκης, & Σ. Ρετάλης. 2007. *Αξιοποίηση των ψηφιακών κόμικς στην εκπαίδευση. Πρακτικά Συνεδρίου: 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις Τ.Π.Ε.*

. <http://www.greekcomics.gr/forums/index.php?showtopic=17544> [Βλ. και: *Αξιοποίηση των ψηφιακών κόμικς στην Εκπαίδευση*. Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιά. <http://www.slideshare.net/educomics/comics-in-education-3386446>] [17/11/2012]

Βεκρής, Ε. 2012. *Η οικογένεια με τη γλώσσα των κόμικς*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ζαρκογιάννη, Ε. 2012. *Μια λέξη πολλές σημασίες*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Γ΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Παρίσης Ι. & Ν. Παρίσης. 1999. *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*. Αθήνα: ΟΕΔΒ
<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/document.php?course=DSGL-A111&openDir=/4e5b63b5pt3d/4e9c5b7dfwj6> [10/12/2012]

[Νέο Πρόγραμμα Σπουδών](#). 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου*. [30/11/2012]

Παυλίδου, Μ. 2013. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Μια προσέγγιση με άξονα τον γραμματισμό και τον σχολικό λόγο*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
<http://dialogos.greek-language.gr/mod/folder/view.php?id=15>.

Ρετάλης, Σ. & Μ. Μπουλουδάκης. (χ.χ.). *Διδάσκοντας με Comics. Educomics*. Πανεπιστήμιο Πειραιά – Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων.
<http://www.slideshare.net/educomics/comics-3775167>. [17/11/2012]

Μακροδήμος, Ν. & Χ. Χαριτίδης. χ.χ. *Λεξικό της αργκό*. Εκδόσεις Δρόμων.
<https://sites.google.com/site/greekargo/> [30/11/2012]